

GÜNEY SUDAN

GIDA ve TARIM SEKTÖRÜ PAZAR ARAŞTIRMASI RAPORU

Tarih: Nisan 2025

Raporu Hazırlayan: Juba Ticaret Müşavirliği

1. Güney Sudan Pazarında Gıda ve Tarım Sektörü (Genel)

Güney Sudan, yaklaşık 15.8 milyonluk nüfusu ve 644.329 m²'lik coğrafi alanı ile orta ölçekte bir ülke sayılmaktadır. Ülke, Doğu Afrika'ya yakın karayla kaplı coğrafi konumu, sahip olduğu petrol kaynakları, 30 milyonu aşkın büyükbaş hayvan varlığı ve geleneksel kabile yaşam tarzıyla üretimden ziyade geçimlik tarımın hâkim olduğu bir tarım ve hizmetler sektörü ülkesidir.

Ülkede gayrisafi millî hasılanın %15'ini tarım sektörü oluşturmakta olup; halkın neredeyse beşte dördünün geçim kaynağı çiftçilik veya hayvancılıktır. Ülkede tarım arazileri çok geniş ve verimli olmasına karşın, ekilebilir alanın sadece %5'i ekilmekte ve buralardan elde edilen tarımsal hâsıla ise çok düşük düzeylerde gerçekleşmektedir. Güney Sudan'da gıda ve tarım ürünlerinin tamamına yakın bir kısmı ithal edilmektedir. Ülkenin tarımsal üretimi potansiyelinin oldukça altındadır ve bölge geçmişten beri net tarım ürünleri ithalatçısıdır.

Gıda arzının artırılması Güney Sudan hükümetinin en büyük önceliği olup; temel gıda maddelerinin üretimini artırmak için yabancı ülkelere tarımsal yatırımlar çekilmesi hedeflenmektedir. Güney Sudan'ın tarımsal üretimini artırması için taşımacılık altyapısının, tarım teknolojilerinin ve finansman gibi destekleyici hizmetlerin geliştirilmesi gerekmektedir. Buna karşın, Güney Sudan hükümeti tarımsal kalkınma, ülkeye tarımsal yatırım çekilmesi ve gıdada dışa bağımlılığın azaltılması konularında henüz hiçbir ilerleme kaydedebilmiş değildir.

Yine, ülkedeki kronik siyasi istikrarsızlık ortamı ve yaygın güvenlik sorunları yatırımcıları caydırmaktadır. Ülkenin tarım sektörünün güçlenmesi halinde, orta vadede ülkenin petrolden gelen gelirine bağımlılığının azalarak ekonominin çeşitleneceği ve gıda arzı güvenliğinin artacağı tahmin edilmektedir.

Tarım ve Gıda Güvenliği Bakanlığı ile Hayvancılık ve Balıkçılık Bakanlığı ülkedeki gıda (tarım, hayvancılık ve balıkçılık) sektörüyle ilgili politika geliştirilmesinden sorumlu iki temel kurum olup bu Bakanlıkların etkinliği oldukça zayıftır.

Ülkede gıda ürünlerinin tüketim dağılımına ilişkin istatistiki veriler mevcut değildir. Buna karşın ülkede unlu mamuller ve fırıncılık ürünlerinin yoğun olarak tüketildiği, buğday ve mısır unu, pirinç, şeker ve yemeklik sıvı yağ gibi temel hammaddelere olan talebin çok yüksek olduğu gözlemlenmektedir.

Ülkede her alanda üretimin son derece sınırlı olduğu ve nüfusu hızla artan ülkede gıda sektörüne olan talebin uzun müddet devam edeceği göz önüne alındığında ülkemiz gıda sektörünün Güney Sudan pazarına girmesinde mutlak surette fayda görülmektedir.

1.1 Gıda ve Tarım Sektöründe Üretim

Ekonomisi %90 oranında petrol gelirine bağımlı olan Güney Sudan'da imalat sanayii ve gıda-tarım sektörleri hemen hiç gelişmemiş olup; ülke tümüyle, Uganda, Kenya, Sudan, BAE ve ÇHC gibi ülkelere gerçekleştirdiği gıda ithalatına bağımlı durumdadır.

Gıda ve tarım alanında; ülkede sorgum (süpürge darısı), mısır, pirinç, darı, buğday, şeker kamışı, mango, papaya, muz, tatlı patates, ayçiçeği, pamuk, susam, fasulye ve yer fıstığı yetişmektedir. Bu ürünlerden tahıl-hububat grubu yeterli düzeyde ekilmediği için;

ülkede bol miktarda yetişen tropik meyve grubu ise hasat edilmediği için arz ulusal talebi karşılamamakta ve bu ürün gruplarındaki arz eksikliği ithalatla karşılanmaktadır.

Ayrıca ülke, tropikal olmayan iklimlerden gelen meyve ve sebzeler, işlenmiş kırmızı et, dondurulmuş gıda, tavuk, balık ve deniz mahsulleri ve süt ürünleri ve şarap, bira ve yağ gibi işlenmiş ürünler ve helva, reçel, şekerleme dâhil hemen tüm gıda türleri için dışa bağımlı durumdadır.

Akasya ağaçlarından elde edilen ve yapıştırıcı, şekerleme ve ilaç yapımında kullanılan arap sakızı (*gum arabic*) önemli bir tarımsal ihracat ürünüdür.

Büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık alanında; ülke, Dünya Bankası 2023 yılı verilerine göre keçi, koyun ve sığır dâhil olmak üzere 36.2 milyon adetle Afrika kıtasında en büyük hayvan varlığına sahip ülkeler arasındadır. Dünyada kişi başına düşen hayvan sayısı bakımından en üst sırada yer alan ülkede hayvancılık ekonomisi geri durumdadır.

Ülkede et ve süt ürünleri (peynir, yoğurt vs.) alanında endüstriyel üretim tesisi bulunmamaktadır. İşlenmiş et ve süt ürünleri ithal edilerek iç pazara sunulmakta, taze et ihtiyacı küçük kasaplardan, taze süt ihtiyacı küçük çiftliklerden temin edilmektedir.

Ülkedeki hayvancılık ekonomisinin gelişmemesinde, toplumsal algıda sığırlara kutsiyet atfedilmesi, kalabalık sürü sahipliğinin bir zenginlik ve statü sembolü olarak görülmesi, evlilik hediyesi olarak belirli sayıda sığır verilmesi zorunluluğu ve ayrıca tazminat davalarında sığırın geçerli ödeme aracı olması gibi sosyokültürel nedenler etkilidir.

Güney Sudan'da, sığır sürüsü sahipliği temelli rekabetinin yol açtığı düşmanlık ve sığır hırsızlıkları, otlak paylaşım anlaşmazlıkları; sürülerin mevsimlik yer değiştirmesiyle ortaya çıkan arazi ihlalleri ve tarımsal hasatlara verilen zararlar ülkede tarımın gelişmesine engel bir durum olmasının yanında ülkedeki kabileler-arası çatışmaların da en önemli sebeplerindendir.

Kümes hayvancılığı alanında; ülkede, tavukçuluk sektörü yüksek yem, ilaç, elektrik, depolama ve taşıma maliyetleri nedeniyle hiç gelişmemiştir. Ülkede çok yaygın tüketilen tavuk eti tümüyle Brezilya'dan, taze yumurta ise tümüyle Uganda'dan ithal edilmektedir.

Balıkçılık alanında; ülkeyi güneyden kuzeye kat eden Beyaz Nil nehrinde, Nil Levreği (*Nile Perch*) başta olmak üzere *tilapia*, *catfish* gibi çeşitli balıklar bulunmakta olup; avın çoğu yerel olarak tüketilmektedir. Ancak ülke bu zenginliğinden istifade edemeyip balık ve deniz mahsulleri ihtiyacını dondurulmuş olarak sınır komşusu Uganda'nın yanı sıra diğer yurtdışı pazarlardan temin etmektedir. Ülkede balıkçılık endüstrisinin büyük gelişim potansiyeli bulunmakla birlikte, nakliye ve depolama sorunları sektörün gelişimini engellemektedir.

1.2 Ortalama Üretici Fiyatları

Güney Sudan'da tarımsal üretim sadece geçimlik düzeyde olup; gıda endüstrisi hemen hiç gelişmemiştir. Ortalama üretici fiyatlarına ilişkin yayımlanmış resmi bir veri bulunmamaktadır.

1.3 Gıda ve Tarım Sektöründe Üretici Yerli Firmalara ve Üretici Birlikleri/Derneklerine İlişkin Bilgiler

Sektörde çok az sayıda yerli üretici firma olup, pazara hâkim veya markalaşmış büyük ölçekli üretici yerli firmalardan bahsetmek mümkün değildir. Ülkede gıda üretimi alanında herhangi bir yabancı yatırım da bulunmamaktadır. Yine ülkede üretici birlikleri ve dernekleri bulunmamaktadır.

Güney Sudan'da ekmeklik un üretimi hemen hiç bulunmamakta; ülkenin tüm un ihtiyacı ithalat yoluyla karşılanmaktadır. 2022 yılında Başkent Juba'da inşa edilen Luri Un Fabrikası günlük 600 ton un üretme kapasitesine sahip olarak ülkenin ilk ve tek un üretim tesisi durumundadır. Düşük kapasiteyle kullanılan tesis ihtiyaca cevap vermemektedir.

Ülkede endüstriyel düzeyde markalı et ve et mamulleri (sucuk, jambon vd.) üreten firma bulunmamaktadır. Yine ülkenin devasa hayvan varlığına rağmen ülkede süt ve süt mamulleri (yoğurt, krema, süt tozu, dondurma vd.) tümüyle ithal edilmektedir.

Ülkede yemeklik yağ (cooking oil) üretimi bulunmamakta; ülkenin tüm sıvı yemeklik yağ ihtiyacı ithalat yoluyla karşılanmaktadır.

Dondurulmuş kümes hayvanları ve tavukçuluk ürünleri ülkede yoğun şekilde tüketilmesine rağmen ülkede üretimi bulunmamaktadır. Brezilya menşeli ürünler pazarda lider konumdadır. Taze yumurta ise tümüyle Uganda'dan ithal edilmektedir.

Güney Sudan'da meyve suyu, meyve bazlı içecekler, aromalı, gazozlu içecekler ve enerji içecekleri ile tüm çay ve kahve ürünleri yoğun şekilde tüketilmekte olup; ağırlıklı olarak BAE, Kenya ve Uganda'dan ithal edilmektedir. Ülkede bazı küçük içecek imalathanelerine rastlansa da tek endüstriyel hacimli içecek üreticisi “**Rain**” markasıyla üretim yapan RBS firmasıdır. Ülkede ondan fazla paketlenmiş su fabrikası bulunmaktadır.

Ülkede yoğun olarak tüketilen alkollü içeceklerin tümü ithal edilmekte olup, sektör büyük bir pazarı teşkil etmektedir. Alkollü içecek sektöründe ülkedeki tek üretici firma ise “**South**” marka bira üreten aynı isimli şirkettir ve ürünün pazar payı oldukça küçüktür.

1.4 Gıda Sektöründe Perakende ve Toptan Satışlara İlişkin Bilgi

Güney Sudan'da gıda ve tarım sektöründe perakende ve toptan satışlara ilişkin yayımlanmış resmi bir veri bulunmamaktadır.

Ticarete konu tüm gıda ürünleri Kenya, Uganda, Etiyopya gibi komşu ülkelere gelmekte; uzun bekleme sürelerine ve yüksek nakliye masraflarına maruz kalmaktadır. Ülkedeki belirli sayıdaki toptancılar genel olarak Juba civarında yoğunlaşmış olup, toptancılar tarafından ithal edilen mallar Bor, Rumbek, Wau ve Malakal şehirlerindeki depolara nakledilmekte ve daha sonra yerel perakendecilere sevk edilmektedir.

Ürünlerin tüketiciyle buluşma noktası olarak büyük halk pazarlarını, küçük dükkânları ve ayrıca yol kenarlarına kurulan seyyar satış noktalarını ülkede yaygın olarak görmek mümkündür. Genel eğilim, küçük bakkallar, büfeler, yol üstü küçük tezgâhlar ve açık büyük pazarlar gibi geleneksel ticaret noktalarından alışveriş yapmak yönündedir.

Orta sınıfın olmadığı ülkede nüfusun yaklaşık 8 milyonu temel gıdaya erişimde zorlanmaktadır. Nüfusun yaklaşık 4 milyonu yerinden edilmiş halk veya sığınmacı statüsünde olup uluslararası yardımlarla desteklenmektedir.

2. Ülkenin Sektörde Dış Ticareti

2.1 Gıda-Tarım Sektöründe Güney Sudan'ın En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke

	Ülke Adı	İthalat Değeri* (\$)	Miktar** (ton/kg)	Oran (%) (İthalat Değeri/Toplam İthalat)
1	Uganda	254.240.000	-	47.73
2	Kenya	119.438.000	-	22.41
3	B.Arap Emirlikleri	83.705.000	-	15.72
4	Hindistan	20.306.000	-	3.81
5	Mısır	15.254.000	-	2.86
6	Tanzanya	10.253.000	-	1.93
7	Çin HC	6.648.000	-	1.25
8	Malta	5.393.000	-	1.01
9	Hollanda	3.901.000	-	0.73
10	İspanya	3.270.000	-	0.61
	Türkiye***	12.031.956	-	-

* 2023 yılı Trademap yansıtma verileridir (27.04.2025). 2024 verileri yetersizdir.

** Miktar bilgisi mevcut değildir.

*** Trademap verilerinde ülkemizin Güney Sudan'a ihracatı görünmemektedir. TÜİK-Ticaret Bakanlığı 2023 yılı verileri esas alındığında Türkiye'nin listede 6. sırada yer alması gerekmektedir.

Not: Güney Sudan'ın 2023 yılı toplam gıda-tarımsal ürün ithalatı 532.000.000 ABD Dolarıdır.

2.2 Gıda-Tarım Sektöründe Güney Sudan'ın En Fazla İhracat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke

	Ülke Adı	İhracat Değeri* (\$)	Miktar ** (ton/kg)	Oran (%) (İhracat Değeri/Toplam İhracat)
1	B.A.Emirlikleri	39.577.000	-	97.30
2	Uganda	822.000	-	2.02
3	İngiltere	146.000	-	0.36
4	Çek Cumhuriyeti	37.000	-	0.09
5	Kanada	30.000	-	0.07
6	Güney Kore	19.000	-	0.05
7	Pakistan	18.000	-	0.04
8	Belçika	14.000	-	0.03
9	Lüksemburg	10.000	-	0.02
10	Almanya	0.000	-	0.00
	Türkiye	0	-	-

* 2023 yılı Trademap yansıtma verileridir (27.04.2025). 2024 verileri yetersizdir.

** Miktar bilgisi mevcut değildir.

Not: Güney Sudan'ın 2023 yılı toplam gıda-tarımsal ürün ihracatı 40.673.000 ABD Dolarıdır.

2.3 Gıda-Tarım Sektöründe Güney Sudan'ın Altılı Tarife Bazında En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler (İlk 10 ürün)

Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	İthalat Değeri* (\$)	Türkiye'den İthalatı** (\$)	Türkiye'den İthalatının Payı (%)
2106.90	Gıda müstahzarları (b.y.s)	57.150.000	735.982	1.29
1102.20	Mısır unu	43.216.000	0	-
1511.90	Palm yağı	34.024.000	0	-
2203.00	Malttan üretilen biralalar	26.628.000	0	-
0402.21	Süt tozu, tam yağlı	19.109.000	0	-
1701.99	Kristal rafine şeker	17.105.000	0	-
2009.90	Meyve suları (b.y.s)	16.924.000	0	-
1905.90	Diğer ekmekçilik mamulleri	16.681.000	176.319	1.06
1101.00	Buğday unu ve meslin unu	15.588.000	7.907.947	50.73
1007.00	Tane/koca darı (Sorgum)	15.573.000	0	-

* FAOSTAT tarafından yayımlanan 2023 yılı verileridir (12.03.2025). 2024 yılı verileri yetersizdir.

** TÜİK – Ticaret Bakanlığı 2023 yılı verileridir.

2.4 Gıda-Tarım Sektöründe Güney Sudan'ın Altılı Tarife Bazında En Fazla İhracat Yaptığı Ürünler (İlk 10 ürün)

Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	İhracat Değeri* (\$)	Türkiye'ye İhracatı** (\$)	Türkiye'ye İhracatının Payı (%)
1214.10	Yonca küspesi ve peletleri	24.370.000	0	-
1207.40	Susam tohumu	2.327.000	0	-
2308.00	Bitkisel atıklar	2.044.000	0	-
0712.20	Soğan ve arpacık soğanı	1.638.000	0	-
1208.12	Yağlı tohum veya yağlı meyve unu	1.434.000	0	-
0501.00	Ham organik materyaller (b.y.s.)	981.000	0	-
0129.00	Bitkisel ürünler, taze veya kuru (b.y.s.)	736.000	0	-
1214.90	Diğer kök yemler (b.y.s.)	349.000	0	-
0713.50	Baklalar ve at fasulyesi	314.000	0	-
1104.23	Mısır	308.000	0	-

* FAOSTAT tarafından yayımlanan 2023 yılı verileridir (12.03.2025). 2024 yılı verileri yetersizdir.

** TÜİK – Ticaret Bakanlığı 2023 yılı verileridir.

3. Sektörde Ülkemizden İhracat (Değer ve Miktar)

3.1 Sektörde Ülkemizin Güney Sudan’a İhracatı* (\$)

Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)		Ürün Adı	2020	2021	2022	2023	2024
1	1101.00	Buğday unu veya mahlut unu	580.600	279.991	3.738.707	7.907.947	7.773.242
2	0713.40	Mercimek	705.905	1.251.310	1.382.142	713.169	1.716.781
3	1902.19	Makarna	-	74.306	110.108	351.134	944.168
4	2102.10	Canlı mayalar	1.104.272	2.347.544	420.440	747.935	914.636
5	2106.90	Diğer gıda müstahzarları (b.y.s.)	4.474	160.272	273.031	735.982	606.610
6	1512.19	Ayçiçeği tohumu ve aspir yağları	75.868	185.177	356.231	302.218	293.339
7	1905.90	Ekmekçilik mamulleri	37.338	130.768	228.093	176.319	222.056
8	1509.20	Saf zeytinyağı	-	-	-	-	200.661
9	1905.32	Waffle ve gofret	100.021	452.459	248.669	427.566	122.818
10	1006.30	Pirinç	-	-	-	-	42.803
	TOPLAM		2.608.478	4.881.827	6.757.421	11.362.270	12.837.114

* Kaynak: TÜİK - Ticaret Bakanlığı

3.2 Sektörde Ülkemizin Güney Sudan’a İhracatı (Miktar ton/kg/litre)*

Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	2020	2021	2022	2023	2024
1	-					
	TOPLAM					

*Miktar bilgisi bulunmamaktadır.

4. Sektörde İhracat Yoluyla Pazara Giriş

4.1 Sektör İçin Hedef Bölgeler/Şehirler/Eyaletler

Juba: Ülkenin başkenti olup, aynı zamanda gıda mamulleri dâhil tüm ithal ürünlerin Kenya’nın Mombasa Limanından karayoluyla getirilip tüm ülkeye dağıtıldığı ana ticaret merkezi konumundadır.

Juba aynı zamanda onlarca uluslararası yardım kuruluşuna, BM çalışanlarına, farklı ülkelerden çokuluslu şirketlere ve çok farklı gelir seviyesinden kişilere ev sahipliği yapmaktadır. Juba'nın ülkenin ticaret üssü olmasının yanında ülkenin en güvenli şehri olması nedeniyle pazara giriş için öncelikli hedef şehir olarak belirlenmesi uygun bir strateji olacaktır.

Wau, Bor ve Malakal: Ülkenin önemli pazar merkezlerinden olan bu şehirler gıda sektörü için hedef olabilecek niteliktedir.

4.2 Sektörde Önde Gelen Firmalar ve Pazarın Yapısı

Ülkedeki en modern perakende gıda ürünleri satış noktaları; başkentteki çoğu tek mağazalı JIT Mall, Phenicia, Lily's ve Juba Mall isimli büyük süpermarketlerdir. Bu firmalar geniş ve kaliteli ürün çeşitlilikleri ile orta-yüksek alım gücüne sahip tüketicilere hitap etmektedir.

Söz konusu mağazalardan Phenicia; Avrupa, ABD, Uzakdoğu, Körfez ülkeleri ve Türkiye dâhil birçok farklı ülkeden ithal edilen taze ve işlenmiş gıda ürünlerin bulunabildiği ürün çeşitliliği en fazla olan markettir. Bünyesinde ayrıca pastane, fırın, kasap ve restoran barındırmaktadır. Lily's Market ise; ağırlıklı olan ÇHC menşeli gıda ürünleri satmakta, ayrıca bünyesinde ayrıca fırın, pastane ve Çin Restoranı barındırmaktadır.

Ülkedeki en büyük gıda ürünleri satış noktaları Juba'daki Konyo-Konyo markette bulunmaktadır. Çoğunlukla Sudanlı (Hartum kökenli), Somalili ve Ugandalı tüccarların hâkim olduğu bu büyük pazarda süpermarketlerde bulunanlardan daha fazla çeşitlilikte ve tazelikte gıda ürünlerinin çok daha uygun fiyata bulunması mümkündür.

Ülkede yol kenarlarında çok sayıda bakkal, küçük büfe, seyyar tezgâh ve küçük mağaza bulunur. Temel ihtiyaç ürünlerinin yer aldığı bu noktalar çoğunlukla tek bir şubeye sahiptir ve aile işletmesi olarak faaliyet göstermektedir.

4.2.1 İlgili Oda/Birlik/Dernek/STKlar ve İletişim Bilgileri

Ülkede gıda-tarım sektöründeki paydaşları temsil eden bir dernek veya oluşum bulunmamaktadır. Güney Sudan Ticaret, Sanayi ve Tarım Odası, farklı sektörlerden binlerce üyesi bulunan ülkenin tek resmi Ticaret Odası konumundadır. Tacir şirketlerin Odaya üye olması zorunlu olup; Odanın gıda ve tarım sektörüne dair herhangi bir faaliyeti bulunmamaktadır.

Güney Sudan Ticaret, Sanayi ve Tarım Odası

Telefon: + (211) 925 096368 & + (211) 914 811032

E-mail: info@ssnccia.org.ss

Web sitesi: <https://ssnccia.org.ss/>

4.2.2 İthalatçı Firma Bilgisi Alınabilecek Açık Kaynaklar

Güney Sudan'da açık kaynaklardan sadece sınırlı sayıda firma bilgisine ulaşılabilmektedir. İlgili sektör firmalarına sadece işyeri ziyaretleri, fuar, toplantı, konferans gibi etkinlikler üzerinden ulaşılabilmektedir. Firmalarımızın Ticaret Bakanlığımızın "[Müşavire Danışın](#)" uygulamasından potansiyel ithalatçı firmaların listelerini talep etmeleri etkili bir yol olacaktır.

4.3 Sektörün İthalatında Zorunlu Belgeler

Gıda-tarım sektöründe ithalat için gerekli belgeler aşağıdadır:

- Gümrük beyannamesi (Customs Import Declaration)
- Taşıma belgesi/Konşimento (Bill of Lading)
- Ticari fatura (Commercial Invoice)
- Çeki listesi (Packing List)
- İthalat lisansı (Import License)
- Menşe şahadetnamesi (Certificate of Origin)
- Bitki Sağlık Sertifikası (Phytosanitary Certificate)
- Eğer varsa akreditif mektubu (Letter of Credit)
- Sevk Öncesi İnceleme Uygunluk Sertifikası (Certificate of Conformity)

Bazı zorunlu belgeler, malların türüne ve menşe ülkesine bağlı olarak değişebilmekte olup; bu süreçte yerel bir gümrük müşaviri ile çalışılması önemle tavsiye edilmektedir.

4.4 Sektörde Sevk Öncesi İnceleme Zorunluluğu Var Mıdır? Varsa Yetkilendirilmiş Gözetim Şirketleri Hangileridir?

Güney Sudan'da tüm ithalatlarda sevk öncesi inceleme uygulaması zorunludur. Bu zorunluluğun sebebi ülkenin kalite ve laboratuvar alt yapısının son derece zayıf olmasıdır. Ülkeye ithal edilecek gıda maddeleri, canlı bitki ve hayvan, meyve, taze sebze ve tahıl ürünleri Güney Sudan'ın en büyük giriş noktası olan Nimule sınır kapısına ulaştığında ulusal standartlara ve bitki sağlığı (Phytosanitary) gereksinimlere uyulup uyulmadığını denetlemek amacıyla -sadece şüphe halinde- laboratuvar testlerine tabi tutulmaktadır.

Güney Sudan Ulusal Standartlar Bürosu'nun düzenlemeleri uyarınca; ülkeye ithal edilecek bütün ürünlerin ulusal standartlara uygunluğunu doğrulamak amacıyla sevk öncesinde *Uygunluk Sertifikası/Certificate of Conformity (CoC)* tanzim edilmesi zorunludur. Bu uygunluk sertifikalarının ürünlerin ülkeye giriş işlemleri sırasında ibraz edilmesi gerekmektedir. Bu belgenin ithalatla ibraz edilmemesi halinde eşyanın CIF değerinin %40'ı oranında ceza uygulanmaktadır. Bu fiilin tekrarı halinde ithalatçı firmanın ithalat lisansı iptal edilmektedir.

Güney Sudan Ulusal Standartlar Bürosunca yetkilendirilen gözetim şirketleri aşağıdadır:

Jasmin Contracting, Trade, Engineering Ltd. – TUV Austria Turk Ltd.

ROC Petrol Station Business Center Floor No: 2, Hai Cinema, Juba, Republic of South Sudan

Tel / Whatsapp: +211 (92) 617 84 44 & +211 (91) 617 84 44

E-mail: juba@jasminecontracting.com

SGS Kenya Ltd.

Victoria Towers, 2nd Floor Kilimanjaro Ave., Upper Hill P.O. Box 72118 00200 – City Sq. Nairobi-Kenya

E-mail: Hellen.Achieng@sgs.com

E-mail: PCA.SouthSudan@sgs.com

Tel: +254 709 633 461 & +254 745 348 362

Baltic Control A/S

Brunbjergvej 3, 1. 8240 Risskov – Denmark
Tel: +45 8621 6211
E-mail: ssnbs@balticcontrol.com

CIS Commodity Inspection Services

Randweg-West 55, 2662 ER Bergschenhoek, The Netherlands
Tel: +31-10-2140589 & +31-10-4141923
E-mail: info@cis-inspections.com

EAA Company Limited (Sadece kullanılmış motorlu araç ithalatları için yetkilidir)

<https://www.eaa-s.jp/en/>
E-mail: info@eaa-s.jp

4.5 Sektördeki Önemli Fuarlar (milli katılım olup olmadığı) ve Tarihleri

Güney Sudan uluslararası fuar organizasyonları açısından kısıtlı bir potansiyele sahiptir. Ülkede gerçekleştirilen fuar etkinliklerinin sayısı ve katılımcı profili (firma ve ziyaretçi açısından) düşüktür. Buna karşılık, Güney Sudanlı iş insanları, özellikle Türkiye, Çin H.C. ve Birleşik Arap Emirlikleri gibi ülkelerde düzenlenen fuarlara büyük ilgi duymaktadır.

Ülkede gıda-tarım sektörüne yönelik özel bir fuar düzenlenmemektedir. Diğer taraftan, ülkede belirli bir takvime bağlı olmaksızın düzenlenen “Made in South Sudan” veya “Sudan-Mısır-Güney Sudan Ticaret Fuarı” gibi yerel veya bölgesel nitelikli küçük fuar organizasyonlarına rastlanılmaktadır.

4.6 Sektör Firmalarına Hitap Eden ve Gerçekleştirilmesi Planlanan Ticaret Heyetleri

2011 yılında bağımsızlığına kavuşan ülkeye ülkemizden sektör firmalarına yönelik olarak günümüze kadar herhangi bir ticaret heyeti ziyareti gerçekleştirilmemiştir.

Ülkemizdeki sektör firmalarının Güney Sudan gıda pazarına girmeye yönelik somut girişimlerine nadiren rastlanmaktadır. Sektör firmalarımızın pazar araştırması ziyaretlerine önem vermesi ve ülkedeki iş camiasıyla birebir temas kurması gerektiği düşünülmektedir.

4.7 Varsa Sektörde İhale Yayımlayan Kamu Kurumları ile İlgili Bilgiler

Ülkede kamu ihalelerin yayımlandığı bir Internet sitesi bulunmamaktadır. Güney Sudan’da merkezi bir tedarik organı yoktur; her bir devlet kurumu kendi alımlarını bağımsız yürütebilmektedir. Ülkedeki ihale kanununun pratikte bir işlevi yoktur. Ülkedeki kamu ihaleleri şeffaf ve rekabete açık değildir. Son yıllarda kamu ihalesinin kendisine verildiği telkin edilen çok sayıda Türk işadama bu yanıltıcı ihalelerde mağdur olmuştur.

Ülkedeki ihaleler/tedarik duyuruları çoğunlukla yerel firmalara veya ülkede şubesi olan uluslararası firmalara yöneliktir. Müşavirliğimizce düzenli takip edilmekte olan ihale duyurularından uluslararası katılıma açık olanlar Dış Talepler Bülteni üzerinden Türk iş camiasına duyurulmaktadır.

Uluslararası kuruluşların (Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler, Afrika Kalkınma Bankası vb.) finansman desteğine sahip ihaleler ise söz konusu kuruluşların kendi resmi internet sitelerinde yayımlanmakta olup; ilgili bazı linkler aşağıda yer almaktadır:

<https://www.worldbank.org/en/about/corporate-procurement>

<https://www.afdb.org/en/projects-and-operations/procurement>

4.8 Ülkenin, Ülkemiz ve Diğer Ülkelerle STA/Tercihli Ticaret Anlaşmaları Hakkında Bilgi

Güney Sudan ile ülkemiz arasında hâlihazırda bir Serbest Ticaret Anlaşması veya Tercihli Ticaret Anlaşması bulunmamaktadır.

Güney Sudan, kuzey komşusu Sudan ile 2012 yılında Tercihli Ticaret Anlaşması imzalamıştır. Bu anlaşma, belirli mallarda Sudan'a, Güney Sudan pazarına tercihli erişim imkânı sağlamaktadır. Ayrıca Güney Sudan, Mısır, Etiyopya ve Uganda ile ticaret, yatırım ve ekonomik iş birliğini teşvik eden ikili anlaşmalar imzalamıştır.

4.9 Varsa Tercihli Tarifeden Yararlanmak İçin Gereken Belgeler

Tercihli tarife uygulaması bulunmamaktadır.

4.10 Sektörde Standartlar

Güney Sudan'da bitki sağlığı ve gıda sağlığı tedbirlerinin alınmasından sorumlu kuruluş Güney Sudan Tarım ve Gıda Güvenliği Bakanlığıdır. Bakanlık, BM Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) ile işbirliği içerisinde.

Ülkede test, kalite ve standardizasyon altyapısından sorumlu kuruluş Güney Sudan Ticaret ve Sanayi Bakanlığına bağlı Güney Sudan Ulusal Standartlar Bürosudur (SSNBS). Büro bünyesinde Nimule'de ve Juba'da birer adet olmak üzere toplam iki laboratuvar bulunmakta olup; söz konusu test merkezlerinin teknik donanımı son derece yetersizdir. Bu sebeple ülkeye ithal edilen tüm ürünlerin ulusal standartlara uygunluğunun denetimi amacıyla Sevk Öncesi İnceleme (SÖİ) zorunluluğu bulunmaktadır.

Güney Sudan henüz ulusal standartlarını oluşturabilmiş değildir. Bununla birlikte ülke Doğu Afrika Topluluğu üyesi (EAC) olarak bu topluluğun standartlarını benimsemiş; ayrıca uluslararası ve bölgesel düzeydeki bazı standartları kabul etmiştir.

Güney Sudan, Burundi, Kenya, Uganda, Tanzanya, Kongo DC, Somali ve Ruanda'dan oluşan Doğu Afrika Topluluğu'na (EAC) 2016 yılında resmen üye olmuştur. Güney Sudan, Doğu Afrika Topluluğu tarafından benimsenen bitki, hayvan ve gıda bitki sağlığı Protokolüne –*EAC Harmonized Sanitary and Phytosanitary Measures (SPS)*- 2016 yılında katılmıştır. Protokole üye devletler, balıkçılık, bitki sağlığı önlemleri, gıda ve yem güvenliği önlemlerine uymayı taahhüt etmiştir. (Protokol Metni: <https://www.eac.int/documents/category/food-security>)

Güney Sudan, uluslararası standartlardan *ISO 22000:2005* standardını benimsemiştir. Bu standart, gıda zincirinin her aşamasında üretimden tüketime kadar olan süreçte tüm paydaşların sorumluluklarını belirlemektedir.

Güney Sudan, ayrıca Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) *Codex Alimentarius* Standartlarını benimsemiştir. (<https://www.fao.org/fao-who-codexalimentarius/en/>)

Güney Sudan aynı zamanda bölgesel nitelikli bir yapı olan African Organisation for Standardisation (ARSO) üyesi bir ülke olarak bölgesel nitelikli standartlara uymayı kabul etmiştir. (<https://www.arso-oran.org/>)

4.11 Sektörde Etiketleme

Güney Sudan Ulusal Standartlar Bürosu (SSNBS), gıda maddelerinin paketlenme ve etiketlenmesi ile ilgili olarak CODEX (*Codex Alimentarius*) kurallarına atıfta bulunmaktadır. Tüketici sağlığını korumak ve güvenilir gıda tüketimini teşvik etmek amacıyla belirlenen bu kurallar uyarınca, ürün etiketlerinde aşağıdaki temel bilgilerin yer alması gerekmektedir:

- ✓ Üreticinin adı ve adresi
- ✓ Son kullanma tarihi
- ✓ İçindekiler listesi
- ✓ Parti numarası
- ✓ Ürünün formu (toz, sıvı vb.)
- ✓ Ürün tescili
- ✓ Barkod

Sudan'dan ayrıldıktan sonra İngilizceyi resmi dil olarak benimseyen Güney Sudan'da ürün etiketlerinin İngilizce olması zorunludur. Etiketle Arapça diline İngilizce ile beraber yer verilmesi mümkündür. Etiketle menşee ülke açıkça belirtilmelidir.

4.12 Sektörde Ambalajlama

Güney Sudan'da ambalaj konusunda tüketici güvenliğini ve uluslararası standartları sağlamak amacıyla gıda ve ilaç gibi çeşitli ürün gruplarında genel paketleme standartları belirlenmiştir. Genel standart olarak; Güney Sudan'a gönderilen tüm ürünlerin sevkiyat sırasında zarar görme riskini önleyecek şekilde sınıfına uygun malzemelerle ambalajlanması gerekmektedir.

4.13 Lojistik (nakliye süresi, en fazla tercih edilen taşıma modları, güzergâhlar v.b.)

Güney Sudan hakkında dış ticarete kullanılan çeşitli ulaşım modlarının yüzdesel dağılımına ilişkin resmi istatistik bulunmamaktadır. Ülkede dış ticarete ağırlıklı olarak karayolu kullanılmaktadır. Havayolu kullanımı ise sınırlıdır ancak artma eğilimindedir. Demiryolu ve denizyolu kullanımı yoktur. Nil nehir yolu, sadece ülke içi sevkiyatlarda kullanılmaktadır.

Ülkedeki ulaşım altyapısı eksikliği en büyük problemlerden birini oluşturmaktadır. Dış ticarete kullanılabilecek lojistik güzergâh seçenekleri sınırlı olup; ihracatta ve ithalatta nakliye ücretleri çok yüksektir.

Güney Sudan'ın denize kıyısı olmadığı için dış ticarete Juba-Nimule karayolu hâlihazırda ülkeyi uluslararası pazarlara bağlayan kapalı tek koridordur. Güney Sudan'a ticarete konu hemen tüm ürünler Kenya'daki Mombasa limanı üzerinden karayolu ile Juba'ya gelmekte; ancak bu süreçte uzun bekleme sürelerine ve yüksek nakliye masraflarına maruz kalmaktadır.

Öte yandan, stratejik öneme sahip söz konusu Juba-Nimule karayolundan geçişler zaman zaman hükümet dışı güçler tarafından bloke edilebilmekte, araç boyutuna ve ürüne göre değişen yasa dışı ödemeler talep edilmektedir. Plan International kuruluşunun 2021 tarihli [Checkpoint Economy](#) Raporuna göre Güney Sudan'da ülke sathında 300 civarında kontrol noktası bulunmakta olup, bu noktaların lojistik maliyetlerini %50 arttırdığı hesaplanmaktadır.

Güney Sudan'ın Sudan sınırındaki *Renk* kara sınır kapısı geleneksel olarak kuzey ile sınır ticaretinde kullanılmakta iken 2023'te başlayan Sudan iç savaşının etkisiyle kullanımı durmuştur. Yine, ülkenin Kenya sınırındaki *Nadapal* sınır kapısı Güney Sudan'ın Doğu Ekvatorya Eyaletine sevk edilecek ürünler için ticari güzergâh olarak tercih edilmektedir.

Güney Sudan'da nehir yolu taşımacılığı gelişmektedir. Güneyden kuzeye uzanarak ülkeyi kat eden Beyaz Nil Nehrinin dâhili taşımacılıktaki etkisi giderek artmaktadır.

Ülkedeki tek demiryolu ağı olan Babonosa-Wau arasında yer alan 248 km uzunluğundaki demiryolu iç savaş sırasında zarar görmüş olup; hâlihazırda kullanımda değildir.

Ülkede büyük üç havalimanının (Juba, Wau ve Malakal) yanı sıra, yirmiden fazla noktada toprak uçak pisti (airstrip) yer almaktadır. Ülkenin en büyük ve tek uluslararası havalimanı olan Juba Uluslararası Havalimanının (JIA) ticari havayolu taşımacılığı amaçlı kullanımı yüksek maliyetlerine rağmen son dönemde hızla artmaktadır. Bu yolla ülkeye getirilen başta yaş sebze meyve ve diğer çabuk bozulabilir ürünler ve diğer farklı sınıf ticari eşyalar kargo depolama koşullarının zayıflığı nedeniyle alıcılarca bekletilmeden teslim alınmaktadır.

Yine, iş sahipleri acil temin etmeleri veya yurtdışına göndermeleri gereken eşyaları için Juba Havalimanında faaliyet gösteren havayolu kargo taşımacılığı şirketlerini kullanabilmektedir.

4.14 Dağıtım Kanalları

Güney Sudan, bölgedeki komşu ülkelere kıyasla daha küçük bir pazardır. Ülkede dağıtım ağı basit ve pazarlama zinciri kısa olup, aracı sayısı sınırlıdır. Genellikle aynı kişi veya firma, ithalatçı, nakliyecisi, distribütör, toptancı ve perakendeci gibi farklı işlevleri aynı anda yerine getirebilmektedir.

Ülkede önde gelen toptancılar ve ticaret merkezleri Juba'da yer almakta olup; küçük bir kısmı ise Bor, Wau ve Malakal gibi büyük şehirlerde yoğunlaşmıştır. Toptancılar tarafından ithal edilen mallar öncelikle depolara ve daha sonra yerel perakendecilere sevk edilmektedir. Öte yandan, uluslararası pazarlara açıklığın artmasına paralel olarak, özellikle ülkenin büyük şehirlerinde süpermarketlere yönelik artan bir talep vardır.

4.15 E-Ticaret (Sınır Ötesi E-Ticaret/E-İhracat)

Güney Sudan'da sınır ötesi e-ticaret ve e-ihracat platformu bulunmamaktadır. Ülkenin ilk e-ticaret platformu 2022 yılında açılmış ancak başarılı olamayıp kapanmıştır (www.dukaanye.com).

Güney Sudan iç pazarında sosyal medya üzerinden çevrimiçi satışlar yaygınlaşmaktadır, ancak bu satışların toplam hacmine ilişkin bir veri bulunmamaktadır. Ülkede çeşitli mobil ödeme şirketleri faaliyettedir (MTN Momo, NilePay, M-Gurush). Ülkede internete erişim sorunları, elektronik ödeme sistemlerinin sınırlı olması, kargo hizmetlerinin yetersizliği ve geleneksel alışveriş alışkanlıkları e-ticaretin gelişimine engeldir.

Ülkenin e-ticaret verileri: (<https://datareportal.com/reports/digital-2024-south-sudan>)

- 1.9 milyon internet kullanıcısı vardır. İnternet penetrasyonu %15,7'dir.
- Ülkede sabit telefon şebekesi yoktur. Ülkede 4,47 milyon mobil hat vardır.

- Mobil hatlar üzerinden geniş bant internete (3G-5G) erişim %80.6 oranındadır.
- Nüfusun %3.6'sı çevrimiçi alışveriş yapmakta veya faturalarını internet üzerinden ödemektedir.

4.15.1 Ülkedeki Pazaryerleri

Güney Sudan'da yemek ve market alışverişleri dâhil olmak üzere toptan veya perakende sektörüne yönelik (B2B veya B2C) elektronik platform veya mobil uygulama bulunmamaktadır.

Buna karşın ülkede çok sayıda firma, telefonla veya Instagram ve Whatsapp uygulamaları üzerinden yemek siparişi alarak kuryelerle teslimat yapabilmektedir. Ülkede çevrimiçi gıda alışverişine hiç rastlanmamakta olup; tüketiciler, fiziksel perakende mağazalarını tercih etmeye devam etmektedirler.

4.15.2 Özel Günler, Bayramlar v.b.

Aşağıdaki liste Güney Sudan Çalışma Bakanlığınca ilan edilen 2025 yılı resmî tatil günlerini göstermektedir. Bu tarihlerde kamu/özel kurum ve kuruluşlarının tamamı kapalıdır.

1 Ocak Yeni Yıl

30 Mart-1 Nisan Ramazan Bayramı

18-21 Nisan Paskalya Bayramı (Easter)

1 Mayıs İşçi Günü

16 Mayıs SPLA Günü

6-8 Haziran Kurban Bayramı

9 Temmuz Bağımsızlık Günü

30 Temmuz Şehitler Günü

24-26 Aralık Noel

Resmi mesai saatleri Pazartesi – Cuma 09:00 – 17:00 arasındadır.

4.15.3 En Çok Kullanılan Sosyal Medya Platformları

[Datareportal](#)'ın 2025 yılı verilerine göre, Güney Sudan'da Facebook, 868 bin kullanıcı ile en popüler sosyal medya platformudur. Tiktok, 444 bin kullanıcı ile ikinci, Instagram ise 58 bin kullanıcı ile üçüncü sıradadır.

Ülkedeki pek çok şirket pazarlama faaliyetlerini kurumsal internet sayfaları yerine Facebook ve Instagram üzerinden yürütmektedir.

4.15.4 E-Ticaretteki Gümrük Vergileri ve Muafiyetleri

Güney Sudan'da e-ticarete ilişkin herhangi bir yasal düzenleme, ayrı bir gümrük tarifesi veya muafiyet bulunmamaktadır. Dolayısıyla e-ticaret yoluyla Güney Sudan'a ithal edilecek eşyalar genel ithalat düzenlemelerine tâbi olacaktır.

4.15.5 E-Ticarete Yönelik Düzenlemeler

Ülkede e-ticarete ilişkin herhangi bir mevzuat düzenlemesi bulunmamaktadır.

4.15.6 E-Ticarete Yönelik Lojistik Hizmetleri (Hızlı kargo ve sipariş karşılama hizmetleri (fulfillment) sunan firmalar v.b.)

Güney Sudan'da yetersiz ulaşım altyapısı nedeniyle lojistik hizmetleri gelişmemektedir. DHL, ülkede uluslararası hızlı kargo hizmeti veren tek şirkettir. Yine, ülkede faaliyet gösteren Türk Hava Yolları, Uganda Airlines, Fly Dubai, Ethiopian Airlines, Kenya Airways, Egypt Air ile bazı küçük havayolu firmaları uçuş güzergâhlarında ticari havayolu taşımacılığı yapmaktadır.

Öte yandan, Güney Sudan sınırları dâhilinde ondan fazla değişik noktaya haftada bir kaç sefer düzenleyen küçük yolcu uçakları aynı zamanda ticari kargo eşyası taşıyarak bir tür hızlı kargo hizmeti sunmaktadır.

4.16 Tanıtım ve Pazarlama

Güney Sudan'daki ürün tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinin Facebook, Tiktok ve Instagram gibi sosyal medya hesapları üzerinden yürütülmesi giderek yaygınlaşmaktadır. Bunun yanında, klasik medya vasıtaları olan televizyon, radyo ve gazeteler tanıtım yapmak için halen çok tercih edilen mecralardır. Yine, billboard reklamları, fuarlar ve stant açma ülkeye uygun tanıtım yöntemlerindendir.

Diğer taraftan, hedef kitleye yönelik işyeri ziyaretlerinde bulunmak, otellerde özel tanıtım günleri/lansman toplantıları düzenlemek ve ülkedeki önemli etkinliklere sponsor olmak gibi sosyal etkileşim içeren faaliyetler son derece etkili tanıtım ve pazarlama kanallarıdır.

Güney Sudan'da yeni bir hizmet veya ürünün işyeri/marka/ürün görünürlüğünü artırmak ve yeni müşterilere ulaşmak için sayılan yöntemlerden bir veya bir kaç tercih edilebilir.

4.17 Sektörde Tüketici /Alıcı Tercihleri ve Son Trendler

2025 yılı tahminlerine göre 15 milyonu aşkın bir nüfusa sahip olan Güney Sudan'da nüfusa paralel büyüklükte bir pazardan söz etmek mümkün değildir. Orta sınıfın olmadığı ülkede nüfusun yaklaşık 8 milyonu temel gıdaya erişimde zorlanmakta ve uluslararası yardımlarla desteklenmektedir.

Güney Sudanlı tüketiciler, iki ana sosyo-ekonomik gruba ayrılmaktadır:

Yüksek gelir grubundaki tüketiciler: Çoğunluğu uluslararası kuruluş çalışanları, yabancı profesyoneller ile ülkenin üst sosyo-ekonomik/elit tabakasından oluşan olan bu grup, kalabalıktan izole alışveriş konforunu fiyattan daha ön planda tutmakta, kaliteli ithal ürünlerin satıldığı süpermarketlerden alışveriş yapmayı tercih etmektedir.

Düşük gelir grubundaki tüketiciler: Bu grup için fiyat, satın alma kararı verirken ana faktördür. Ucuz ithal veya yerli ürünleri tercih eden bu kesim geleneksel halk pazarlarından alışveriş yapmayı tercih etmektedir. Juba'daki Konyo-Konyo ve Custom market gibi büyük kalabalıkların ve yoğun satış hacminin olduğu bu tür halk pazarlarında birçok çeşitte ürünü daha uygun fiyata bulabilmek mümkündür.

Çin HC, BAE, Uganda ve Kenya menşeli ürünler uygun fiyat ve kolay bulunabilirlik yönleriyle Güney Sudan pazarına hâkim durumdadır. Türkiye, Avrupa ve Amerika

menşeli ürünler ise tüketicilerce daha pahalı bulunmakta, ancak daha kaliteli kabul edilmektedir.

4.18 Sektörde Vergiler (gümrük vergisi, katma değer vergisi, özel tüketim vergisi, ilave gümrük vergisi, anti dumping vergisi v.b.)

Gıda-tarım ürünleri için gümrük vergileri ve dâhili vergiler, üründen ürüne büyük farklılıklar gösterdiği için bu bilginin her ürün için ulusal gümrük tarifesinde tekrar kontrolünün yapılması gerekmektedir. Firmalarımızın GTİP kodları ile Müşavirliğimize başvurmaları halinde güncel gümrük vergi oranları paylaşılabilecektir.

Öte yandan, Güney Sudan'daki gümrük vergi uygulamaları ile yürürlükteki mevzuat çoğu zaman örtüşmemekte ve karşımıza tartışmalı vergi uygulamaları çıkabilmektedir. Bu nedenle ithalat işlemlerinden önce ülkede faaliyet gösteren gümrük müşavirliği/nakliye şirketlerinden bilgi alınması tavsiye edilmektedir. Ayrıca gümrük işlemlerindeki karmaşıklık nedeniyle gümrük işlemlerindeki sorumluluğun ithalatçı firmaya bırakılması isabetli olacaktır.

4.19 Varsa Sektöre Yönelik ve Genel Tarife Dışı Engeller

Güney Sudan'da gıda ve tarım sektörüne yönelik özel bir tarife dışı engel uygulaması söz konusu değildir.

Buna karşın ihracatçılarımızın ülke pazarında karşılaştıkları genel tarife dışı engellere verilebilecek örnekler aşağıdadır:

- Gümrük vergileri hesaplama yönteminin haber verilmeksizin sıklıkla değiştirilmesi,
- Dâhili vergilerin bir kısmının henüz ithalat aşamasında tahsil edilmesi,
- Gümrük vergilerinin büyük kısmının eşya Kenya'daki Mombasa limanındayken ABD Doları üzerinden tahsil edilmesi, eşya Nimule Gümrük Kapısından ülkeye girerken yeniden gümrük denetiminin yapılarak kalan vergilerin yerel para birimi (South Sudanese Pound)) üzerinden tahsil edilmesi, yine aynı eşyanın Juba'daki Nesitu Yol Kontrol Noktasına geldiğinde yeniden denetiminin yapılması,
- Yol güzergâhlarında (özellikle Nimule-Juba arasında) bulunan kontrol noktalarında zaman zaman karşılaşılan engellemeler ve araç sahiplerinden yasa dışı para toplanması,
- Tüm ithalatlarda zorunlu Sevk Öncesi İnceleme (Pre-export Verification) uygulaması.

5. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Fırsatlar

Güney Sudan pazarında Türk gıda-tarım ürünlerine az da olsa rastlanılmakta, bu ürünlerin çoğunlukla Birleşik Arap Emirlikleri, Kenya ve Uganda gibi üçüncü ülkeler vasıtası ile pazara girdiği görülmektedir. Esas itibarıyla Güney Sudan ile doğrudan ticaret ihracatımıza daha çok katkı sağlayacaktır. Yine, ülke pazarına girecek firmalarımız mevcut Türk malı imajının olumlu etkisinden istifade edebilecektir.

Güney Sudan gıda-tarımsal ürün sektöründe tümüyle ithalata bağımlı olup; ülkenin kısa vadede gıda arzını artırması mümkün değildir. Ülkenin hızla büyüyen nüfusuyla gıda talebinin önümüzdeki dönemde daha fazla artacağı dikkate alınmalıdır.

Öte yandan, Güney Sudan'daki uluslararası kuruluşlarda çalışan çok sayıda yabancı profesyonelin varlığı, yüksek kaliteli, organik ve değişik türde gıdalara yönelik bir pazar talebi oluşturmaktadır. Bu çerçevede ülkede hemen her tür gıda ürünlerinde ihracat potansiyeli bulunmaktadır.

6. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Tehditler

Güney Sudan'a ihracatta lojistik-gümrük giderlerinin yüksekliği ülkeyle dış ticareti zorlaştıran bir unsurdur. Yine, ülkedeki kronik siyasi istikrarsızlık ortamı ve ekonomik dalgalanmalar iç talebi daraltıcı etkisiyle ihracat pazarını tehdit etmektedir.

Ayrıca, Kenya ve Uganda gibi komşu ülkeler menşeli gıda ürünlerinin uygun fiyat ve düşük lojistik maliyet avantajlarıyla pazarda öne çıkması Türk gıda şirketlerinin Güney Sudan pazarına girişini zorlaştıran bir faktördür.

7. Gıda Sektöründe İhracatın Artırılması için Firmalara Öneriler

Ticaret Müşavirliğimize gelen taleplerden hareketle; Güney Sudan'ın 2011 yılında Sudan'dan ayrıldığı ve artık bağımsız bir ülke olduğu hususunun genel itibariyle Türk iş camiasının dikkatinden kaçtığı; Güney Sudan pazarının küçük ölçekli bulunarak fazla ilgi görmediği ve Sudan ile köklü ticari ilişkilerimizin gölgesinde kaldığı gözlemlenmektedir.

Güney Sudan gıda sektöründe yeterli büyüklükte bir ihracat payına sahip değiliz, ancak yeni hamlelerle pazarda daha büyük paya ulaşılması mümkündür. Güney Sudan'ın kısa vadede gıda ve tarımsal üretim kapasitesini artırması mümkün görünmemektedir. Dolayısıyla ülkenin gıda ithalatına bağımlılığı önümüzdeki yıllarda da devam edecektir.

Bu doğrultuda; ülke pazarında yer almak isteyen firmalarımızın Güney Sudan'ı ziyaret ederek pazar araştırması yapması ve tüketici tercihleri ve rekabet şartları hakkında bilgi edinmesi önemle tavsiye edilir. Yine, yerel dağıtıcılarla stratejik ortaklıklar kurulması ve farklı platformlarda pazarlama çalışması yapılması uygun olacaktır.

8. Belirtilmesinde Fayda Görülen Diğer Hususlar

Güney Sudan'daki hukuki süreçler değişken ve belirsiz olduğundan yüksek hacimli ticari anlaşmalar için yerel bir mali danışmanla/avukatla çalışılması önemle tavsiye edilir.

Ayrıca iş kültürü ile ilgili olarak ise aşağıdaki hususlara dikkat edilmesi uygun olacaktır:

Güney Sudan'da Doğu Afrika kabile kültürü yaygın olup, ülke halkı kendilerini -ağırlıklı olarak Arap Müslüman olan Kuzey Sudanlılardan ayıran tanımlayıcı faktörler olarak- Afrika etnik mirası ve Hristiyan inançları temelinde tanımlarlar.

Güney Sudanlılar, ülkelerinin bölünerek ayrıldıkları Sudan (Kuzey) ile karıştırılmasından ve kendilerine “Sudanlı” olarak hitap edilmesinden hoşlanmazlar ve bu rahatsızlıklarını karşısındakine belli ederler. Bir yabancıнын Güney Sudan'ın Sudan'dan farklı ve bağımsız bir ülke olduğunu bilmelerinden ise memnuniyet duyarlar.

9. Genel Değerlendirme

Güney Sudan gıda ve tarım ihtiyacının hemen hemen tümünü ithalatla karşılanmakta olup; ülkenin gıda üretim kapasitesini artırması kısa vadede mümkün görünmemektedir.

Trademap yansıtma verilerine göre Güney Sudan'ın 2023 yılı toplam gıda-tarım ürünleri ithalatı 530 milyon ABD Dolarıdır. Söz konusu yılda Türkiye 12 milyon ABD Doları ile Güney Sudan'a en çok ihracat yapan ilk on ülke arasındadır.

Güney Sudan'ın uzun süredir içerisinde bulunduğu siyasi istikrarsızlık ve ekonomik kriz ortamının etkisiyle ülkede endüstriyel ölçekli tarım ve gıda üretimi üzerine hemen hiçbir yatırım yapılamamaktadır. Bu durum dikkate alındığında; önümüzdeki süreçte ülkenin gıda ve tarım ürünlerinde dışa bağımlılığının uzun yıllar devam edeceği ve hemen her tür gıda ürünlerinde ihracat potansiyeli bulunan bu pazarın Türk şirketlerimiz için halen fırsatlar barındırdığı değerlendirilmektedir.

10. Yararlı Adresler

Aşağıdaki resmi web sitelerine ülke hakkında genel bir fikir edinmek açısından yer verilmiş olup; sayfa içeriklerinin güvenilir olmadığı ve uzun süredir güncellenmediği unutulmamalıdır.

Güney Sudan Maliye ve Planlama Bakanlığı: <http://www.mofp.gov.ss/>

Güney Sudan Ulusal Gelir İdaresi: <https://nra.gov.ss/>

Güney Sudan Merkez Bankası: <https://boss.gov.ss/>

Güney Sudan Ticaret, Sanayi ve Tarım Odası Başkanlığı: <https://ssnccia.org/>

11. Kaynakça

<https://ticaret.gov.tr/yurtdisi-teskilati/afrika/guney-sudan/genel-bilgiler>

Uluslararası Ticaret Merkezi Pazara Giriş Haritası <https://www.macmap.org/>

Uluslararası Ticaret Merkezi Küresel Ticaret Yardım Masası

<https://globaltradehelpdesk.org/en>

Ticaret Bakanlığı Güney Sudan Teknik Engeller Raporu

<https://teknikengel.ticaret.gov.tr/guney-sudan>

<https://www.kolayihracat.gov.tr/>

<https://www.britannica.com/place/South-Sudan>

<https://www.geo-ref.net/en/sds.htm>

<https://globaltaxnews.ey.com/news/2024-2303-south-sudan-enacts-financial-act-2024-2025>

<https://www.afdb.org/en/countries/east-africa/south-sudan>

<https://www.worldbank.org/en/country/southsudan/overview>

<https://mafs.gov.ss/>

<https://ssnbs.gov.ss/>

<https://www.trademap.org/>

<https://www.fao.org/faostat/en/#home>

<https://www.fao.org/fao-who-codexalimentarius/en/>

<https://www.fao.org/investment-centre/latest/news/detail/new-investment-to-enhance-south-sudan-resilience-and-food-security/en>

<https://www.eac.int/documents/category/food-security>

<https://www.arso-oran.org/>

<https://www.state.gov/reports/2023-investment-climate-statements/south-sudan/>

https://www.wto.org/english/thewto_e/acc_e/ssd_e/wtaccssd6_leg_21.pdf

<https://datareportal.com/reports/digital-2024-south-sudan>

<https://ipisresearch.be/wp-content/uploads/2021/12/2021-South-Sudan-Checkpoint-Economy-Full-Report.pdf>

YASAL UYARI

Burada yer alan bilgi, yorum ve tavsiyeler yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Burada yer alan ve hiçbir şekilde yönlendirici nitelikte olmayan içerik, yorum ve tavsiyeler genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Burada yer alan bilgiler Juba Ticaret Müşavirliği tarafından genel bilgilendirme amacı ile hazırlanmıştır.

Hiçbir şekilde yönlendirici nitelikte olmayan bu içerik, genel anlamda bilgi vermeyi amaçlamakta olup; bu içeriğin, müşterilerin ve diğer yatırımcıların alım satım kararlarını destekleyebilecek yeterli bilgileri kapsamayabileceği dikkate alınmalıdır. Bu sayfalarda yer alan çeşitli bilgi ve görüşlere dayanarak yapılacak ileriye dönük yatırımlar ve ticari işlemlerin sonuçlarından ya da ortaya çıkabilecek zararlardan Ticaret Bakanlığı sorumlu tutulamaz.